

רע"פ 3742/18 - פלוני נגד פלוני

בית המשפט העליון

רע"פ 3742/18

לפני: כבוד השופט א' שהם

המבקש: פלוני

נ ג ד

המשיב: פלוני

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, מיום 11.04.2018, בעק"פ 4889-10-17, שניתן על ידי כב' הרכב השופטים: ד' ברלינר - שופטת עמיתה; ב' שגיא; ו-ש' יניב

המבקש: בעצמו

המשיב: בעצמו

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופטים: ד' ברלינר - שופטת עמיתה; ב' שגיא; ש' יניב), בעק"פ 4889-10-17, מיום 11.4.2018, בגדרו נדחה ערעורו של המבקש על פסק דינו של בית משפט השלום בתל אביב-יפו (כב' השופטת ת' שחם קינן), בק"פ 42052-11-14, מיום 12.9.2017.

רקע והליכים קודמים

2. המבקש הגיש קובלנה פלילית נגד המשיב, אשר עילתה עבירה של לשון הרע, לפי סעיפים 1 ו-6 לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965 (להלן: חוק איסור לשון הרע או החוק). הרקע למעשים שיוחסו למשיב במסגרת הקובלנה, הוא עזיבתה של אשת המבקש (להלן: ו') את האחרון, עורך דין במקצועו, ומעברה לגור יחד עם המשיב, לאחר שהתפתח בינם קשר רומנטי. מעובדות הקובלנה עולה, כי המשיב הגיש תלונה נגד המבקש לועדת האתיקה של לשכת עורכי הדין (להלן: הלשכה), המנוסחת כתצהיר, כנדרש (להלן: התלונה או התצהיר). המשיב טען במסגרת התלונה, כי המבקש, עורך דין במקצועו, "שידל" אדם (להלן: התובע), להגיש נגד המשיב תביעת לשון הרע במסגרת תיק שהתנהל בין המשיב לתובע. עוד גרס המשיב, כי המבקש עקב אחר ו' באמצעות ציתות לשיחותיה והפעלת בלש פרטי; וכי המבקש השחית את רכבו של המשיב מספר פעמים, עובדה אשר, לטענתו של המשיב, הודה בה המבקש בפני ו'. עוד הצהיר המשיב, כי המבקש "הינו אדם לא יציב, מכור לטיפה המרה, ומסוכן מאוד". המשיב ביקש בתצהירו מלשכת עורכי הדין "לעצור את מסכת ההתעללות הזו", והוסיף כי לאחר התייעצות עם ו', הוא ביקש ש"לא לנהוג בענישה שתפגע ביכולתו [של המבקש] לפרנס", שכן הדבר עלול "להביא לתוצאות קיצוניות".

במסגרת הקובלנה שהגיש המבקש נגד המשיב, נטען כי הטענות המופיעות בתצהיר הן כוזבות, עולות כדי לשון הרע, והוגשו על ידי המשיב מתוך כוונת זדון לפגוע במבקש. לגרסתו של המבקש, תלונתו של המשיב הזיקה למעמדו המקצועי והחברתי של המבקש וכן פגעה בפרנסתו.

יצוין, כי בגדרי הקובלנה, האשים המבקש את המשיב בעבירה נוספת של לשון הרע, בגין כתב הגנה שהגיש המשיב במסגרת ההליך בינו לבין התובע, אשר יוצג על ידי המבקש. בית משפט השלום הכריע, כי אין מקום להרשיע את המשיב בגין מעשה זה, וזאת לאחר שהסכים המבקש כי אין בכתב ההגנה האמור משום פרסום לשון הרע.

3. ביום 12.9.2017, זיכה בית משפט השלום בתל אביב-יפו, את המשיב מהעבירה שיוחסה לו בקובלנה בגין התלונה שהגיש ללשכת עורכי הדין. בית משפט השלום קבע, כי בעניינו של המשיב, לא מתקיימים כל יסודות העבירה הקבועים בסעיף 6 לחוק איסור לשון הרע: "המפרסם לשון הרע, בכוונה לפגוע, לשני בני-אדם או יותר זולת הנפגע, דינו - מאסר שנה אחת". אמנם, בית משפט השלום הטעים, כי הגשת התלונה ללשכה מהווה "פרסום", כמוגדר בסעיף 2(ב)(2) לחוק, וכי הדברים שנכתבו בתצהיר "מהווים, לפחות בחלקם, לשון הרע, בהיותם פוגעניים"; ואולם, סבר בית משפט השלום, כי שליחת התלונה ללשכה אינה מלמדת על "כוונה [של המשיב] לפגוע" במבקש, וכן כי הנדון האמין שלשכת עורכי הדין היא הגוף המתאים לחקור את החשדות נגד המבקש, ו"לקרוא ... [את המבקש] לסדר". הובהר, כי מתוכן התצהיר ניכר כי המשיב "לא ביקש לפגוע בפרנסתו" של המבקש. זאת ועוד, נקבע, כי ניתן לראות בועדת האתיקה של לשכת עורכי הדין, "אדם אחד". זאת, בין היתר, לפי פקודת הפרשנות [נוסח חדש], המגדירה "'אדם'... לרבות חבר בני אדם"; משום שיש להעדיף את הפירוש המקל בין שני פירושים סבירים, כקבוע בסעיף 34 לחוק העונשין, התשל"ז-1977; ובשים לב לפגיעה של חוק איסור לשון הרע "בזכות היסוד לחופש הביטוי". לפיכך, קבע בית משפט השלום, כי הפרסום לא נעשה "לשני בני אדם או יותר זולת הנפגע", כנדרש להשתכללות העבירה המנויה בסעיף 6 לחוק.

למעלה מן הצורך, הטעים בית משפט השלום, כי למשיב עומדת ההגנה הקבועה בסעיף 15(8) לחוק, המגנה על פרסום שנעשה בדרך של הגשת תלונה לרשות המוסמכת לקבל תלונות בעניינו של נפגע, ובלבד שהדבר נעשה בתום לב. בית משפט השלום הפנה לסעיף 16(א) לחוק אשר קובע חזקת תום לב אם הפרסום נעשה באופן "שלא חרג מתחום הסביר באותן נסיבות"; ולחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961, אשר קובע כי הלשכה "תשקוד על רמתו וטהרו של מקצוע עריכת הדין וכן תפעל למען הגנה על שלטון החוק, זכויות האדם, וערכי היסוד של מדינת ישראל".

לאחר זאת, קבע בית משפט השלום, כי המשיב סבר "שיש להביא את חשדותיו לפני הלשכה וכי אף אם הגורם המניע את המתלונן [המשיב] נעוץ ביחסיו עם הקובל [המבקש] די אמונה באמיתות התלונה, על מנת שהגשת התלונה תחסה תחת ההגנה". בית משפט השלום התייחס לסעיף 16(ב)(1) לחוק, הקובע חזקה כי פרסום נעשה בחוסר תום לב, כאשר "הדבר שפורסם לא היה אמת והוא [המפרסם] לא האמין באמיתותו", וקבע כי היא מתקיימת מאחר שהמשיב האמין באמיתות תלונתו, אשר ביסס אותה על מידע שנמסר לו מפי ו'. בית משפט השלום קבע שלא מתקיימת החזקה, המנויה בסעיף 16(ב) לחוק, לפיה פרסום נעשה בחוסר תום לב כאשר הוא אינו אמת, והמפרסם לא נקט "אמצעים סבירים להיווכח אם אמת הוא אם לא". משקיבל בית משפט השלום את "דבריה של העדה ו'", הוא סבר כי אינו יכול לקבוע שטענות התצהיר כוזבות. עם זאת, הטעים בית משפט השלום, כי היה והמתואר בתלונה אינו אמת, נקט המבקש "אמצעים סבירים להיווכח אם יש אמת בטענותיו בכך שבירר את השאלה עם ו'", ולפיכך לא מתקיימת החזקה לחוסר תום לב. בית משפט השלום התרשם, כי המשיב העלה את חשדותיו לגבי אי-יציבותו של המבקש והתמכרותו לאלכוהול, "באופן סביר ובתום לב".

4. המבקש הגיש ערעור לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, בו הוא השיג על זיכוי של המשיב מאשמה, וביום 11.4.2018, נדחה הערעור. בית המשפט המחוזי אימץ את קביעותיו של בית משפט השלום, כי המשיב פעל בתום לב בסוברו שלשכת עורכי הדין היא הגוף המתאים לבחינת תלונתו; וכי לא הוכחה כוונתו של המשיב לפגוע במבקש, ובפרט בפרנסתו של הלה. בית המשפט המחוזי קבע, אמנם, כי די בספק ביחס לכוונת המשיב לפגוע במבקש, על מנת להוביל לזיכוי של המשיב, ואולם, בית המשפט המחוזי התייחס גם להגנה העומדת למשיב מכוח סעיף 15(8) לחוק. בית המשפט המחוזי לא ראה להתערב בקביעתו של בית משפט השלום לפיה המשיב הגיש את תלונתו בתום לב, ובקביעת המהימנות ביחס לתצהירו של המשיב. בסיכומו של דבר, נקבע, כי "בין אם משום שלא הוכחה כוונה לפגוע, ובין אם משום שעומדת למשיב ההגנה מכוח סעיף 15(8)", יש לדחות את הערעור.

הבקשה לרשות ערעור ותגובת המשיב

5. הבקשה המונחת לפניי משיגה על זיכוי של המשיב מעבירת לשון הרע. המבקש טוען, כי שגו הערכאות הקודמות בקובען כי ועדת האתיקה בלשכת עורכי הדין, אשר מונה עשרות חברים, מהווה אדם אחד, וזאת, לעניין אי-התקיימות היסוד שעניינו פרסום "לשני אנשים או יותר". המבקש גם חולק על הקביעה, לפיה המשיב לא התכוון לפגוע בו בדברים שכתב בתצהיר, ולטענתו, כוונתו של המשיב לפגוע בו עולה מתוך חומר הראיות. עוד גורס המבקש, כי בקשתו של הלה מלשכת עורכי הדין להימנע מפגיעה בפרנסתו של המבקש, נכתבה באופן "סרקסטי". המבקש מלין על כך שבית משפט השלום לא התייחס לשאלה, האם עומדת למשיב הגנת "אמת דיברתי", וגורס כי החלק הארי מתוכן תלונתו של המשיב הוא שקרי. לשיטת המבקש, לשכת עורכי הדין אינה הרשות המוסמכת להתמודד עם תלונת המשיב, אשר מייחסת למבקש חוסר יציבות רגשית וביצוע עבירות פליליות, שכן הלשכה אינה מטפלת בבריאות הנפש או חוקרת בפלילים, ולפיכך לא עומדת למשיב ההגנה הקבועה בסעיף 15(8) לחוק איסור לשון הרע. עוד נטען, כי קביעת בית משפט השלום, לפיה די "באמונה באמיתות התלונה" על מנת שהתלונה תחסה תחת ההגנה מכוח סעיף 15(8) לחוק, אינה מדויקת, משום שרשימת עילות ההגנה המצויה בסעיף 15 לחוק היא רשימה סגורה. המבקש גורס, כי בתום הקראת הכרעת הדין, ייעץ בית משפט השלום למשיב לפנות ללשכת עורכי הדין בבקשה לגניזת התלונה שהגיש, וכי מדובר ביעוץ מקצועי אסור של שופטת לאחד מבעלי הדין.

6. המשיב טוען בתגובתו, כי תביעות לשון הרע אזוריות שהגיש המבקש נגד המשיב נדחו, ועומד על אמיתות תצהירו. המשיב מוסר, כי לאחר זיכוי, הוא ביקש מלשכת עורכי הדין לגנוז את התלונה, וזאת בעצת בית משפט השלום.

המשיב מבקש כי יפסקו לטובתו הוצאות משפט בגין הליכי המשפט שהתארכו בעניינם של הצדדים והתיקונים לרכבו בשל מעשי ההשחתה שביצע המבקש, לטענתו.

דין והכרעה

7. כלל ידוע הוא, כי רשות ערעור ב"גלגול שלישי" שמורה למקרים חריגים בלבד, בהם מתעוררת שאלה משפטית כבדת משקל או סוגיה רחבת היקף, אשר חורגת מעניינם הפרטי של הצדדים להליך; או למקרים בהם מתעורר חשש ממשי מפני עיוות דין מהותי או אי צדק שנגרם למבקש (רע"פ 2622/18 איתן אמי- עובדים זרים לבניין בע"מ נ' מדינת ישראל - רשות האוכלוסין וההגירה (18.7.2018); רע"פ 3158/18 ליבוביץ נ' מדינת ישראל (26.6.2018)). לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור על צרופותיה, הגעתי לידי מסקנה, כי הבקשה אינה עומדת באמות המידה האמורות, וכי הבקשה נסובה על עניינו הפרטי של המבקש, הא ותו לא. טענותיו של המבקש באשר לאמיתות תצהירו של המשיב ועל כוונתו לפגוע במבקש באמצעות הגשת התלונה, משיגות, הלכה למעשה, על קביעות שבעובדה אשר נעשו על ידי הערכאות הקודמות. זאת, שעה שידוע כי התערבות ערכאת ערעור בממצאים מעין אלו, תעשה במקרים חריגים ומצומצמים בלבד (רע"פ 4770/18 הדרה נ' מדינת ישראל (12.7.2018); רע"פ 2423/18 עוזרי נ' מדינת ישראל (20.6.2018)). ביתר שאת אמורים הדברים, שעה שמדובר בערכאת ערעור "בגלגול שלישי" (רע"פ 3530/18 אלטורי נ' מדינת ישראל (23.7.2018); רע"פ 2627/18 ביטון נ' מדינת ישראל (5.7.2018)). די בטעמים אלו, כדי לדחות את הבקשה.

8. למעלה מן הצורך, אציין, כי דין הבקשה להידחות גם לגופה. מקובלת עליי קביעתו של בית משפט השלום, לפיה יש לראות בועדת האתיקה בלשכת עורכי הדין כ"אדם אחד", מאחר שהפירוש האמור מקל עם המשיב אשר הואשם בעבירת לשון הרע; ומטעמים של איזון הפגיעה של חוק איסור לשון הרע בחופש הביטוי. כמו כן, סבורני, כי בצדק הגיש המשיב את תלונתו ללשכת עורכי הדין, מכיוון שהתלונה עסקה, בין היתר, בהתנהלותו המקצועית של המבקש כעורך דין. כך, טען המשיב, כי המבקש שידל את מרשו להגיש תובענה נגד המשיב; וכי המבקש ביצע מעשים בעלי גוון פלילי, לכאורה. נראה, אפוא, כי ועדת האתיקה מהווה רשות מוסמכת רלוונטית לבדיקת תלונה כגון דא.

אוסף עוד, כי קביעת בית המשפט השלום, לפיה די באמונת המבקש באמיתות תלונתו, על מנת שזו תחסה בהגנת סעיף 15(8) לחוק, אינה ניסיון לייצר עילת הגנה נוספת בסעיף 15 לחוק, שכן הגשת תלונה לרשות מוסמכת, כפי שקרה בעניינו, חוסה תחת ההגנה הקבועה בסעיף 15(8) לחוק. התייחסות בית משפט השלום לאמונתו של המשיב באמיתות תלונתו, נוגעת לדרישת תום הלב של המפרסם, הרלוונטית לכלל העילות המנויות בסעיף 15 לחוק. לאחר עיון בחומר, נראה כי בדין נקבע, שבהגשת התלונה לוועדת האתיקה, פעל הנדון בתום לב.

אוסף עוד, כי הצעת בית משפט השלום למשיב לגנוז את תלונתו בלשכת עורכי הדין, במידה שאכן ניתנה, אינה עולה כדי ייעוץ לא חוקי. לאחר בחינת טענות הצדדים בעניין זה התרשמתי, כי במידה שבית משפט השלום אכן נתן את עצתו כנטען, הייתה זו המלצה שאין בה כדי להשפיע על הכרעת דינו של המשיב, וכל תכליתה "הרגעת הרוחות" בינו לבין המבקש. פעולותיו של המשיב כדי להביא לגניזת התלונה, אינן מעלות או מורידות ביחס לקביעת אשמו של האחרון בהליך דנן, ולראיה, לא הוענק משקל לכך במסגרת פסק דינו של בית משפט המחוזי.

בנסיבות העניין, אינני רואה מקום לפסוק הוצאות לטובת המשיב.

עמוד 4

9. לאור האמור, דין הבקשה להידחות.

ניתנה היום, י"ג באב התשע"ח (25.7.2018).

ש ו פ ט
